

Mottagare
Regionstyrelsen

Återrapportering av uppdrag. Översyn av Science Park Gotlands organisering och finansiering

Förslag till regionstyrelsen

- Regiondirektören får i uppdrag att återkomma med ett vidareutvecklat förslag, inklusive Uppsala universitets ställningstaganden, om organisationsform, ägarskap och finansiering av Science Park Gotland. Uppdraget ska genomföras med beaktande av det gotländska näringslivets intresse av delaktighet och hur största möjliga offentliga finansieringseffekt kan uppnås i det företagsfrämjande systemet på Gotland. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2026 med en delrapportering senast i december 2025.

Sammanfattning

Regionstyrelsen gav i september 2024 (2024-09-05 § 277) regiondirektören i uppdrag att tillsammans med Uppsala universitet se över Science Park Gotlands verksamhet och styrning och återkomma med förslag till ändringar.

Science Park Gotland har sedan en tid tillbaka signalerat att den basfinansiering som finns för verksamheten inte är tillräcklig varken för att möta de behov som finns eller för att kunna arbeta proaktivt mot de mål som finns i den Regionala utvecklingsstrategin, Vårt Gotland 2040. Samtidigt befinner sig Region Gotland i en ekonomisk situation som ställer krav på återhållsamhet.

Vidare har Uppsala universitet meddelat att de inte är klara med sin interna hantering av formerna för hur universitetet skulle kunna ha en ägarroll och på vilket sätt man eventuellt skulle kunna finansiera Science Park Gotland. Frågan om näringslivets roll i en ägarkonstellation har inte belysts i den nu presenterade rapporten. Likaså saknas resonemang om Almi Företagspartner Gotland, som är en av tre medlemmar i föreningen som idag driver Science Park Gotland. Det saknas även beskrivningar om hur man ser på Science Park Gotlands roll i relation till övriga företagsfrämjande organisationer. Gotland har, trots sin litenhet, många organisationer som på olika sätt arbetar för att utveckla näringslivet och utvecklingen på Gotland. Detta är mycket positivt men även resurskrävande sett i relation till Gotlands skatteunderlag då Region Gotland förväntas stå för merparten av finansieringen.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regionstyrelseförvaltningen att det återstår ett antal frågor som behöver besvaras innan underlaget kan anses vara

helt komplett.

Några sådana frågor är till exempel huruvida en modell av triple helix ägande skulle vara möjlig och vilka inom det gotländska näringslivet som i skulle kunna vara intresserade av att vara delägare. Att ta ställning till en utvecklad verksamhet och finansiering av Science Park Gotland innebär för Region Gotlands del också ett behov av att se över och ta ställning till hela det företagsfrämjande systemet på Gotland och dess behov av finansiering. Den nu pågående destinationsutredningen kan också komma att påverka landskapet av näringslivsfrämjare. En tydligare bild av roller och förväntad finansieringseffekt i relation till kontexten hela Gotlands företagsfrämjande system är viktig.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår därför att regionstyrelsen nyttjar verksamhetsåret 2026 som ett år för förankring och vidareutveckling av det förslag som Science Park Gotland har lagt fram i sin rapport.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att uppdraget om Science Parks verksamhet och styrning förlängs så att de återstående frågorna hinner utredas. Syftet med förlängd utredningstid är att kunna fatta beslut om en långsiktigt hållbar lösning gällande organisationsform, ägarskap och finansiering av Science Park Gotland. Återrapportering av uppdraget ska ske under våren 2026 till budgetberedningen inför 2027. En delrapport av uppdraget ska göras till regionstyrelsen innan årsskiftet 2025/2026.

När det gäller beslut om verksamhetsbidrag (beslutsförslag 3 500 000 kr) till Science Park för verksamhetsåret 2026 så tas detta beslut i det ärendet *"Verksamhetsbidrag ur näringslivsanslaget och näringslivsanslagets utrymme 2026"* (RS 2025/302).

Ärendebeskrivning och bedömningar

Science Park Gotland (SPG) har sedan en tid tillbaka signalerat att den basfinansiering som finns för verksamheten inte är tillräcklig varken för att möta de behov som finns eller för att kunna arbeta proaktivt mot de mål som finns i RUS Vårt Gotland 2040. Mot bakgrund av detta och för att SPG inför verksamhetsåret 2025 behövde förstärkt bidrag för att klara sin verksamhet har SPG låtit ta fram en rapport som beskriver en utveckling av såväl organisationsform som finansieringsmodell för en utvecklad och mera stabil verksamhet. Rapporten ger en bra första bild för att komma vidare med hur Science Park Gotland kan vidareutvecklas i ett partnerskap av ägande mellan olika aktörer.

SPG är idag en ideell förening med samarbete med sina tre medlemmar Region Gotland, Uppsala universitet och Almi Företagspartner Gotland. I en kartläggning av sammansättningen av styrelser i olika svenska science parks kan det konstateras att det vanliga är en kombination av representation från akademi, det offentliga och näringsliv i olika kombinationer. Ägarskapet bygger ofta på kommunalt eller regionalt ägande till 100 % eller i kombination med näringsliv och akademi.

Uppdraget från regionstyrelsen var att, efter att ha genomlyst möjligheterna till utveckling, organisation och finansiering tillsammans med Uppsala universitet, återkomma med ett förslag på hur verksamheten ska drivas. Uppsala universitet har emellertid inte fullt ut ännu kunnat ge besked om grunderna för sitt eventuella ägarskap och finansieringsformer.

Rapporten som levererades av Science Park Gotland den 31 mars sammanfattas kort nedan.

”Varför behövs Science Park Gotland?”

Gotland har unika förutsättningar, men begränsad kapacitet att mobilisera större projekt- och innovationssatsningar. Det saknas effektiva och långsiktigt hållbara förutsättningar för att utveckla, bära och förvalta innovationsinitiativ och utveckling av skalbara och innovationsdrivna affärer (startups). Förmågan att attrahera extern finansiering hämmas i dag av bland annat organisatoriska och likviditetsmässiga begränsningar – inte av idébrist.

Vad föreslås?

SPG omstruktureras i en ny juridisk struktur i form av ett aktiebolag, ägt av Region Gotland (majoritet) och med holdingbolaget Uppsala universitet Invest som en delägare. Verksamheten organiseras i två huvuddelar, innovationsarena inkubator, med stödjande funktioner för kommunikation, ekonomi, administration och communityverksamhet. Ett särskilt dotterbolag, SPG Invest, hanterar finansieringsinstrument och tidiga investeringar. En tydlig styrmodell med ägardirektiv, uppföljning och ägardialog möjliggör balans mellan strategisk kontroll och operativ effektivitet.

Hur finansieras det?

Basfinansiering från Region Gotland och Uppsala universitet Invest bäddar för kontinuitet. Projektfinansiering utgör den expansiva delen – men kräver en stabil grundfinansiering för att vara långsiktigt hållbar. En föreslagen *”Gotlands Innovationsfond”* eller motsvarande likviditetshanterande mekanism möjliggör deltagande i projekt där medel utbetalas retroaktivt. Borgensåtagande från RG kan förstärka denna förmåga ytterligare.

Vad är vinsten?

En konkret struktur som bär Gotlands strategiska utvecklingsambitioner – i formen av operativ kapacitet. Ökad förmåga att ta hem externa medel till Gotland, skala upp idéer och attrahera kompetens, nyetableringar och investeringar. Etablering av en modell som bygger på etablerade samverkansprinciper (Triple Helix), anpassat till Gotlands kontext.”

Rapporten är ett bra första underlag för att kunna diskutera vad Science Park Gotland behöver, vilken organisering och finansiering som behövs för att svara emot den ambitionsnivå som en ny ägarstruktur väljer att sätta för verksamheten. Rapporten utgår ifrån ett antal utmaningar som Gotland har att hantera och beskriver hur Science Park Gotland skulle kunna bidra till lösningar inom fyra huvuduppgifter; stärkt innovationskraft hos gotländska aktörer, fler idéer ska bli företag och fler företag ska växa, bygga långsiktiga

broar till akademien, i första hand Uppsala Universitet samt förstärkning av bilden av Gotland som innovativ framtidsregion. Därefter redovisas en genomgång av möjliga alternativa organisationsformer, förslag till ägar- och intressentrepresentation, förslag på former för verksamhetsstyrning samt förslag till finansieringsmodell.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen ser den rapport som Science Park Gotland har tagit fram som ett bra kunskapsunderlag att utgå ifrån i en fortsatt dialog mellan föreslagna ägarparter och intressenter. Förvaltningen ställer sig bakom behovet av stärkt innovationsarbete på Gotland. Bedömningen är att detta kommer att bli än viktigare i kommande strukturfondsperiod som antas ställa krav på större och mer konkurrenskraftiga projekt från regional nivå. För att åstadkomma detta behövs en starkare och tydligare samverkan i triple helix formatet på Gotland. Det partnerskap som redan finns mellan Uppsala universitet och Region Gotland behöver förstärkas med innovationsprocesser i relation till det gotländska näringslivet och utvecklingsaktörer på hela ön.

Regionstyrelseförvaltningen ser den rapport som Science Park Gotland har tagit fram som ett bra kunskapsunderlag att utgå ifrån i en fortsatt dialog mellan föreslagna ägarparter och intressenter. Förvaltningen ställer sig bakom behovet av stärkt innovationsarbete på Gotland. Bedömningen är att detta kommer att bli än viktigare i kommande strukturfondsperiod som antas ställa krav på större och mer konkurrenskraftiga projekt från regional nivå. För att åstadkomma detta behövs en starkare och tydligare samverkan i triple helix formatet på Gotland. Det partnerskap som redan finns mellan Uppsala universitet och Region Gotland behöver förstärkas med innovationsprocesser i relation till det gotländska näringslivet och utvecklingsaktörer på hela ön.

Regionstyrelseförvaltningen konstaterar att Region Gotlands ekonomiska situation ställer krav på återhållsamhet Samtidigt har Uppsala universitet meddelat att de inte är klara med sin interna hantering av formerna för hur universitetet skulle kunna ha en ägarroll och på vilket sätt man eventuellt skulle kunna finansiera SPG .

Regionstyrelseförvaltningen konstaterar att Region Gotlands ekonomiska situation ställer krav på återhållsamhet Samtidigt har Uppsala universitet meddelat att de inte är klara med sin interna hantering av formerna för hur universitetet skulle kunna ha en ägarroll och på vilket sätt man eventuellt skulle kunna finansiera SPG .

Vidare konstaterar regionstyrelseförvaltningen att frågan om näringslivets roll i en ägarkonstellation inte är belyst i den nu presenterade rapporten. Likaså saknas resonemang om Almi Företagspartner Gotland, som idag är en av tre medlemmar i föreningen som idag driver SPG . Det saknas även beskrivningar om hur man ser på SPG:s roll i relation till övriga företagsfrämjande organisationer. Gotland har, trots sin litenhet, många organisationer som på olika sätt arbetar för att främja näringslivet och utvecklingen på Gotland. Detta är mycket positivt men även resurskrävande sett i relation till Gotlands

skatteunderlag då Region Gotland förväntas stå för merparten av finansieringen.

Mot bakgrund av ovanstående gör regionstyrelseförvaltningen bedömningen att det återstår ett antal ytterligare frågor som behöver besvaras innan underlaget kan anses vara komplett. Några sådana frågor är t.ex. huruvida en modell av triple helix ägande skulle vara möjlig och vilka inom det gotländska näringslivet som i sådana fall skulle kunna vara intresserade.

Att ta ställning till en utvecklad verksamhet och finansiering av SPG innebär för Region Gotlands del också att kunna se och ta ställning till hela företagsfrämjande systemet på Gotland och dess behov av finansiering. Den nu pågående destinationsutredningen kan också komma att påverka landskapet av näringslivsfrämjare. En tydligare bild av roller och förväntad finansieringseffekt i relation till kontexten hela Gotlands företagsfrämjande system är viktig.

Regionstyrelseförvaltningen ser den rapport som Science Park Gotland har tagit fram som ett bra kunskapsunderlag att utgå ifrån i en fortsatt dialog mellan föreslagna ägarparter och intressenter. Förvaltningen ställer sig bakom behovet av stärkt innovationsarbete på Gotland. Bedömningen är att detta kommer att bli än viktigare i kommande strukturfondsperiod som antas ställa krav på större och mer konkurrenskraftiga projekt från regional nivå. För att åstadkomma detta behövs en starkare och tydligare samverkan i triple helix formatet på Gotland. Det partnerskap som redan finns mellan Uppsala universitet och Region Gotland behöver förstärkas med innovationsprocesser i relation till det gotländska näringslivet och utvecklingsaktörer på hela ön.

Regionstyrelseförvaltningen konstaterar att Region Gotlands ekonomiska situation ställer krav på återhållsamhet. Samtidigt har Uppsala universitet meddelat att de inte är klara med sin interna hantering av formerna för hur universitetet skulle kunna ha en ägarroll och på vilket sätt man eventuellt skulle kunna finansiera SPG.

Vidare konstaterar regionstyrelseförvaltningen att frågan om näringslivets roll i en ägarkonstellation inte är belyst i den nu presenterade rapporten. Likaså saknas resonemang om Almi Företagspartner Gotland, som idag är en av tre medlemmar i föreningen som idag driver SPG. Det saknas även beskrivningar om hur man ser på SPG:s roll i relation till övriga företagsfrämjande organisationer. Gotland har, trots sin litenhet, många organisationer som på olika sätt arbetar för att främja näringslivet och utvecklingen på Gotland. Detta är mycket positivt men även resurskrävande sett i relation till Gotlands skatteunderlag då Region Gotland förväntas stå för merparten av finansieringen.

Mot bakgrund av ovanstående gör regionstyrelseförvaltningen bedömningen att det återstår ett antal ytterligare frågor som behöver besvaras innan underlaget kan anses vara komplett. Några sådana frågor är t.ex. huruvida en

modell av triple helix ägande skulle vara möjlig och vilka inom det gotländska näringslivet som i sådana fall skulle kunna vara intresserade.

Att ta ställning till en utvecklad verksamhet och finansiering av SPG innebär för Region Gotlands del också att kunna se och ta ställning till hela företagsfrämjande systemet på Gotland och dess behov av finansiering. Den nu pågående destinationsutredningen kan komma att påverka landskapet av näringslivsfrämjare. En tydligare bild av roller och förväntad finansieringseffekt i relation till kontexten hela Gotlands företagsfrämjande system är viktig.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsen nyttjar verksamhetsåret 2026 som ett år för förankring och vidareutveckling av de förslag som Science Park Gotland har lagt fram i sin rapport. Regionstyrelseförvaltningen föreslår att uppdraget om Science Parks verksamhet och styrning förlängs så att de återstående frågorna hinner utredas. Fortsatt utredning ska beakta både Uppsala universitets ställningstaganden och det gotländska näringslivets eventuella intresse av ägarskap i SPG. Syftet med förlängd utredningstid är således att kunna fatta beslut om en långsiktigt hållbar lösning gällande organisationsform, ägarskap och finansiering av Science Park Gotland. Åtterrapportering av uppdraget ska ske under våren 2026 till budgetberedningen inför 2027. En delrapport av uppdraget ska göras till regionstyrelsen innan årsskiftet 2025/2026.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-04-23
Rapport, Science Park Gotland - varför & hur, 2025-03-31
Regionstyrelsen 2024-09-05 § 277

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiöndirektör

Elin Lydahl
Administrativ direktör och bitr. förvaltningschef

Skickas till

Science Park Gotland
Hållbar Tillväxt